

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Expedita Juris Divini, Natvralis, Et Ecclesiastici Moralis Expositio

Tamburini, Tommaso

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Impedimentum X. Publica honestas. Cap. XI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40132

9. Objicies. Modò Sacer Textus dixit, requiri certum nuncium. Ergo unus sufficit testis, secus dixisset (*nuncios.*)

Respondeo, propter hanc considerationem putarunt plures apud Sanchez, a sufficere testem unum de visu. Sed immerito, nam illa vox (*nuncium*) in hoc textu est neutrius generis, & stat pro (*Nunciatione*) sensusque est hujusmodi. *Donec certum nuncium, seu certam nunciationem (auviso Italicè) recipiant.* Nec gratis affigimus hanc interpretationem, cum ipsa materia, de qua agitur, illam prorsus exposulet. Atque hæc tria non sufficiunt, sufficiunt verò tria sequentia.

10. Quartò enim, si cum fama, seu cum Testibus de auditu adjungantur aliæ conjecturæ non levis momenti, utique b sufficiunt, quia, sic, rem moraliter, & humano modo certam faciunt, atque hic maximè valet prudens Judicis arbitrium.

11. Quintò. Si cum unico Teste de visu aliæ simili modò conjecturæ, seu adminicula jungantur, multo magis, si per distantiam major probatio speranda non sit, sufficere docet Sanchez. c

12. Sextò. Si Rector Parochiæ testificetur de morte prædicta, vel exhibeatur ejus authentica fides, probabitur tunc sufficienter mors, quia hæc est probatio publici Officialis, seu per publicam scripturam exhibita quæ fidem moraliter certam facit.

13. Sed quid, si, adhibitis necessariis diligentis moraliter, constat de morte conjugis, unde bona fide matrimonium quis novum contrahat, sed casu occurrat, conjugem illum vivere, validumne fuit novum matrimonium?

14. Respondeo, omnino fuisse invalidum; neque enim bona fides, immo, neque Judicis sententia, si fortè interposita fuisset, potest tollere impedimentum dirimens matrimonium. Quare conjux ille, qui defunctus credebatur, si fortè appareat, revocare sibi omnino suam conjugem debet.

15. Inquiret Curiosus. Si Titius v. g. mala fide contraxisset cum Catharina, quæ tamen Catharina putabat fide bona, & fortè ex Judicis sententia Bertam conjugem priorem Titii jam è vivis decessisse, contingat autem, ut deinde idem Titius asserat Cathariæ, matrimonium inter ipsos esse irritum, quia sua Titii conjux Berta verè vivebat, quando

item Titius contraxit matrimonium cum ipsa Catharina, illinc obligabitur cedere Catharina?

Respondeo, Nisi certò ostendatur ex aliis probationibus tunc vivam fuisse Bertam, non obligatur, quia propria Titii confessio ipsi Titio præjudicat, non verò alteri tertio. Legantur Sanchez, d & ea, quæ ego dixi in hanc rem e alibi.

16. Iam, si occurrat oppositum, quid dicendum? Verè mortua est uxor Titii, sed putantes ipsi Titius, & Catharina Bertam vivere, matrimonium cum mala fide contraxerunt, contraxeruntne valide?

Respondeo. Si fides mala fuit innixa certitudini, quamvis solum existimata, invalidè contraxerunt, quia tunc adesse sufficiens consensus non potuit: Si verò fuit innixa dubitationi, vel probabilitati, quam ipsi non curarunt indagare (quod idem esset, si pendente lite pro validitate prioris matrimonii, novum contraxissent; sic enim etiam contraxerunt cum dubio) si, inquam, sic fuit, & deinde invenitur verè fuisse Bertam mortuam, validè contraxerunt. Ratio est, quia in hoc casu adsuit sufficiens consensus, ut dicemus aliquantulum postea. Quem locum, nisi legas, hanc rationum diversitatem intelligere profectò nequaquam poteris.

CAPUT XI.

Impedimentum X.

Publica Honestas,

§. I.

Quid illud sit?

1. **I**mpedimentum publicæ honestatis, (seu, ut solet etiam appellari, Justitiæ publicæ honestatis, propterea quod ab Ecclesia institutum est, propter quandam honestatem, & decentiam publicam) oritur ex duobus capitibus, puta ex sponsalibus, & matrimonio tantum rato, sed in diversis gradibus.

2. Si enim Titius v. g. contraxit sponsalia cum Berta, idem Titius non poterit, etiam

DISSOLUTIS SPONSALIBUS, AN
etiam dissolvatur hoc Impedi-
mentum?

Ut testatur etiam post mortem Betæ, a conjungi in
tur Villa. Matrimonio cum consanguineis Betæ in
lab. de co- primo gradu, nempe cum Matie, vel Soro-
runt (sor- te, vel filia dictæ Betæ, nec Berta cum si-
tentia T. I. milibus consanguineis Titii; quia ex spon-
in summ. salibus, respectu dictorum nascitur impe-
n. 14. diff. ditorum) nam respectu aliorum quorum-
16. nu. 4. cunque, ex sponsalibus solum oritur impe-
Aver. q. dimentum diuimens. Dico (respectu di-
17. mat. storum) nam respectu aliorum quorum-
sect. 4. v. suo loco.

3. Si verò idem Titius contraxit matri-
monium per verba de presenti cum Berta,
sed nondum consummavit (si enim con-
summavit, oritur impedimentum aliud,
quod appellatur Affinitatis, & de quo cap.
sequenti dicemus) quo pacto est matrimo-
nium tantummodo ratum, non poterit Ti-
tius contrahere matrimonium cum nulla ex
consanguineis Betæ usque ad quartum
gradum inclusivè, nec Berta cum similibus
consanguineis Titii, ut notat saltem ex rece-
pta legitima consuetudine. Pontius, e No-
teitur bene hæc diversitas, nam ego ad aliqua
36. n. 4. peculiariter de duobus dictis capitibus sepa-
Aver. l. c. ratim explicanda, gradum facio.

Ver. Hinc.

§. II.

Publica Honestas ex sponsalibus.

1. **T**ria peculiariter de hac habet Tridenti-
num. d. Primò disponit, ut, quia jure
24. c. 3. de antiquo hæc publica honestas orta ex spon-
Ref. m. r. salibus extendebatur usque ad quartum gra-
dum, nec restringatur, ut dictum est, ad
Primum.

2. Secundò, ut non enascatur hoc impe-
dimentum, nisi ex sponsalibus validis.
e. In G. Quare, si ex quocunque capite, sive ex de-
Hurt. de fectu consensus, quamvis solum interni, e
mat. d. 21. five ex impedimento occulto, quo sponsi
diff. i. n. 3. laborarent, invalida essent sponsalia, hoc
aliter citas impedimentum nullum esset.

3. Tertiò, ut sponsalia debeant esse, ab-
soluta, nam si sint conditionata, hoc impe-
dimentum pari modo non
incurritur. Vide
num. 9.

Tamburinus de Sacramentis.

4. Circa hæc sic dubitare posses. Pri-
mò, Titius, & Berta contraxerunt validè
sponsalia, sed deinde, sine mutuo con-
sensu ea dissolverunt, sive ex justa causa
alter legitimè à sponsalibus recedendo, ea
fuerunt legitimè dissoluta, Tu ergo nunc
dubitas, an sponsalibus jam cessantibus,
cesset etiam impedimentum publica Hone-
statis.

5. Respondeo. Cessare putat f. Hurtadus
aliique, quia cum nunc sint dissoluta illa
sponsalia, jam verificatur, illa esse invalida,
unde ex Tridentino, ut dictum est num. 2.
non parient impedimentum. Non cessare
docet Sanchez g. cum aliis, quia initio fue-
runt valida sponsalia, unde jam ortum fuit
impedimentum, illo autem semel exorto,
non dependet à voluntate sponsorum ejus
cessatio. Confirmatur, quia non cessat hoc
impedimentum morte alterius ex sponsis, ut
§. 1. diximus, & tamen tunc dissolvuntur
sponsalia.

6. Utraque sententia videtur probabilis.
Quòd enim prior h. afferat pro se declara-
tionem Cardinalium, nihil est, quia etiam
posterior i. aliam pro se Cardinalium de-
clarationem inducit, immo, & stylum k
Curie Romanæ per quem obtineri in ejus-
modi casu, de quo loquimur, dispensatio
soler. Ad rationem posterioris posset prior
respondere hoc impedimentum non enasci,
nisi, quando adsunt sponsalia, ac quando
sunt retractata, moraliter non adsunt, unde
non est mirum, si non remanet impedimen-
tum.

Ad confirmationem potest afferri dispa-
ritas, nam, quia sponsalia retractata non
fuerunt à sponsis ante mortem. Noluit
Ecclesia, ut impedimentum aboleretur per
solum mortem, quia judicantur perma-
nere.

7. Pro priore sententia habeo Consilium | P. Musti-
Patris Petri I. Musticæ Doctissimi Theo-
logi nostræ ætatis, cujus supra etiam memi-
ni, qui Consilium sic absolvit: Unde potest, scrip. cont-
qui contraxit sponsalia de futuro cum filia, po-
sita verò per mutuum consensum dissoluta, po-
sillus conf. 40.

test, inquam, contrahere matrimonium, cum Matre sine ulla dispensatione Summi Pontificis. Et ita ego sentio, salvo meliori iudicio aliorum Praesantissimorum Theologorum. Atque hanc sententiam deduxerant in praxim Archiprebyter Sambucensis, & Episcopus Agrigentinus permittentes, quod Joseph Torres sine dispensatione duceret in uxorem N. Buscemi sororem minorem, qui paulo antea eodem anno 1634. inierat sponsalia cum sorore maiore N. Buscemi, qua mutuo sponsi, & sponsa consensu fuerant dissoluta.

Post hæc scripta, immo & in prima editione impressa, in manus meas venit Decretum S. Congregationis contra posteriorem sententiam latum, quod certe omnino servandum est: est autem huiusmodi.

[Jubente Sanctissimo Domino Nostro propositum fuit in Sacra Congregatione Concilii, An sponsalibus validè initio contractis, deinde mutuo consensu dissolutis, sit sublatum impedimentum iustitiæ publicæ honestatis. Et dubio pluries proposito, & maturè examinato, tandem sub die 6. Julii 1658. Eminentissimi Patres in antiqua ejusdem Congregationis sententia consentientes, censuerunt, non esse sublatum.

Cujus sententiæ unâ cum rationibus hinc inde deductis, & recentioribus ejusdem Congregationis in hac materia responsis, facta relatione ad Sanctissimum, Sanctitas sua die 10. ejusdem mensis prædictam Congregationis resolutionem probavit, eamque jussit in dubium deinceps non revocari.]

SECUNDA SPONSALIA, AN pariant Impedimentum?

8. Dubitare potes sic Secundò. Titius contraxit validè sponsalia cum Berta: mox, alia sponsalia, (& quidem illicitè) contraxit cum Antonia sorore Berta:, pariuntne hæc secunda sponsalia impedimentum contra ipsum Titium, ita, ut non possit amplius sine dispensatione ducere Bertam?

*a Aversa
q. 17. sect.
5. Ver. A-
lia tandè.*

Respondeo, Non parere, *a* quia hæc secunda sponsalia sunt invalida, quæ ex Tridentino, ut dictum est, impedimentum non afferunt.

SPONSALIA CONDITIONATA, An pariant dictum impedi- mentum?

9. Dubitare denique posses Tertio. An sponsalia facta sub conditione de futuro suspensente consensum, si adveniat deinde conditio, tunc emergat hoc impedimentum?

Respondeo, cum communi sententia *b* *c* *b* *Dicitur* mergere, nam ex sponsalibus conditionatis non nascitur, quia illa nondum sunt vera sponsalia: at adveniente, & purificata conditione, jam sunt vera, absoluta, & propria sponsalia: ergo, &c.

§. III.

Publica Honestas ex Matrimonio Rato.

1. **EX** matrimonio tantummodò rato oritur impedimentum hodie dirimens matrimonium usque ad quartum gradum inclusivè, supra indicavimus, nam olim extendebatur usque ad gradum septimum. Jam inquiri, ejusmodi impedimentum oriturne, etiam ex matrimonio rato invalido?

2. Respondeo, esse bene *e* distinguendum; nam oritur ex invalido, quod in *co* *modo* *validum* sit ex omnibus aliis capitibus, *modo* *in* præterquam, si sit invalidum ex defectu *q.* *aliquo* *consensus*. Quare, si matrimonium ratum fuit invalidum, quia fuit, cum consanguinea, cum affini, cum Professa solemniter, &c. jam incurristi impedimentum dirimens Publicæ Honestatis ex matrimonio rato; at si fuit invalidum ex defectu liberi tui consensus, qualis etiam est consensus ex metu, ex errore personæ, ex amentia, ut notat Hurtadus, *d* impedimentum hoc non contraxisti.

3. Notas differentiam? Impedimentum Publicæ Honestatis ex sponsalibus nunquam ex Tridentino oritur ex ipsis sponsalibus invalidis. At impedimentum ejusdem publicæ honestatis ex matrimonio rato oritur semper, excepto cum affuit defectus ipsius consensus; tunc enim non oritur, ut dictum est.

Ex

Ex defectu ætatis, quando sufficiens consensus deficit pro matrimonio, non incurritur publica honestas ex matrimonio rato, quia hoc est defectus pleni consensus: At verò, quia ille consensus valeret, ut sponsalia, incurri publicam honestatem ex sponsa-

CAPUT XII.

Impedimentum undecimum.

Affinitas.

§. I.

Quid sit, & quatenus extendatur.

1. **A**ffinitas est propinquitas, seu attinentia quædam, quæ ex copula carnali (quam completam vir, & mulier, sive licite per conjugium, sive illicitè per culpam habent) provenit inter consanguineos viri, & dictam mulierem, & inter consanguineos mulieris, & dictum virum. Cum enim vir, & mulier per copulam, vel semel habitam, fiat una caro, & unum principium ejusdem filii, merito consanguinei utriusque ad ipsos accedunt, modo dictorum quæ attinentia vocatur Affinitas, quia consanguinei alterius (quilibet juxta suum gradum) veluti accedunt ad fines alterius. Ipsi verò vir, & mulier copulam habentes non sunt, nec vocantur affines, sed fiunt una caro, & vocantur stipites Affinitatis: sunt enim radix, seu causa, unde ceteri fiunt affines.

2. Quoniam verò Affinitas habet, ut dictum est, suos gradus, perinde ac consanguinitas, ad eos distinguendos solet à Canonistis hæc dari Regula. *Persona addita persona per carnis copulam mutat genus, non gradum attinentia.* Merito dicitur (*mutat genus*) nam ex consanguineis fiunt affines, & merito dicitur (*non gradum*) quia eo gradu, quo erant consanguinei, fiunt in eodem gradu affines. Sed clarius habet sequentem Regulam explicantem illam Canonistarum. Quoto gradu consanguinitatis, est quis conjunctus, vel distat ab uno ex illis, qui copulam inter se habent, eodem gradu affinitatis est conjunctus, vel distat ab altero ex ipsis, qui prædictam copulam habent. Si ergo Antonius v. g. est in primo gradu collateralis cum Titio, id est ejus frater ex affinis in eodem gradu cum Maria, cum qua Titius per copulam se conjunxit, & in eodem gradu affinis erit Berta Soror Mariæ cum dicto Titio. Pari modo, si Cæsar est pater Titii,

¶ 2 atque

infra Tr. libus, dicam infra. a
3. de spon. 4. Quid, Quando Matrimonium ratum sit invalidum, quia contrahitur clandestinè, id est, quia celebratur sine Parocho, & Testibus?
 Respondeo. Non contrahi hoc impedimentum tenet Sanchez, b & Coninch. c sed immerito; nam propterea contra eos arguit rectè Perez: d cum enim (ait) in hoc casu matrimonium non sit invalidum ex defectu consensus, sed ex defectu solemnitatis illi consensui annexæ ab Ecclesia, non est ratio, cur impedimentum non nasci concedamus.
 5. Quid de Matrimonio rato conditionato per conditionem futuram suspendentem dicti Matrimonii consensum?
 Respondeo. Dum manet conditionatum, non parit hoc impedimentum, quia tunc nondum verè est matrimonium. At adveniente conditione, parit, quia jam tunc abolutum est, & verum matrimonium.
 6. An autem, adveniente conditione, antequam novum consensum legitime adhibeant conjuges, oriatur publicæ honestatis impedimentum, tanquam à sponsalibus, atque adeo usque ad primum gradum duntaxat; an verò tanquam à matrimonio jam rato, adeoque usque ad quartum gradum, quæstio est apud Doctores. Nam aliqui volunt matrimonium sub dicta conditione, celebratum, adveniente conditione non habere vim, nisi sponsalium, antequam de novo ritè consentiant sponsi, & hi debent consequenter tenere, tunc oriri impedimentum tantummodo usque ad primum gradum. Aliqui verò contendunt dictum Matrimonium jam habere totam vim Matrimonii rati, & hi debent consequenter docere, tunc oriri impedimentum usque ad quartum gradum. Quoniam verò nos infra docuimus, utramque sententiam esse probabilem, sed priorem probabiliorem, ideo idem dicimus in præsentia de impedimento. f

b Dicitur
 supra. ca.
 7.
 b Sanc. l.
 7. d. 70.
 n. 13.
 c Coninch.
 d Perez. d.
 31. matr.
 sec. 3. ci-
 tans Hur.
 Pont. l. 7.
 c. 30. n. 5.
 afferens
 declarati-
 onem
 Card. A.
 vers. q.
 27. sec. 5.
 Ver. Ad-
 dit Sanchez.
 Pont. b
 o. m. 10.
 1. diff. 3.
 1. b.
 G. B.
 e. m. 10.
 1. diff. 3.
 1. b.
 Hur. ad.
 d. 21. ma-
 tr. diff. 2.
 nu. 8.